

De Kapelle van Haskerdijken

van kapel tot De Kapelle

Volgens de schaarse middeleeuwse bronnen zou op de plek van het huidige kerkje van Haskerdijken rond 1200 al een kleine **kapel** hebben bestaan met daarin een crucifix en een Mariabeeldje. In deze niet ontgonnen en dunbevolkte streek vestigde zich rond 1225 een zekere **Dodo** in een hutje naast de kapel. Hij wordt beschreven als een godvruchtig man, die via allerlei omwegen in Haskerdijken terecht was gekomen en daar een leven leidde van een kluizenaar. Hij genas zieken en deed goede werken, zodat hij door de plaatselijke bevolking als een heilige werd gezien. Op 30 maart 1231 vond hij in zijn eigen hut de dood, doordat een muur van zijn hut bezweek en hij onder het puin werd bedolven.

Vanwege zijn goede werken werd Dodo door tijdgenoten gezien als een heilige en dit zal de reden zijn geweest dat op de plaats van hut en kapel al een paar jaar na Dodo's dood een klooster werd gebouwd, dat **Maria's**

Rozendal werd genoemd, maar dat vooral bekend werd onder de naam **Hasker Convent** of het Convent. De kloosterbroeders volgden de regel van Augustinus, wijdden hun tijd aan eredienst en studie. Maar ook hielden ze zich gedurende eeuwen bezig met de waterhuishouding, het graven van kanalen, het ontginnen van veengebieden en bestuurlijke zaken. In de 14de en 15de eeuw werd het Hasker Convent ook betrokken bij de partijtwisten tussen de Schieringers en Verkopers; op het terrein van het klooster bevond zich zelfs een steenhuys of stins, dat een aantal keren is belegerd en in 1429 werd verwoest.

In 1466 sloot het Hasker Convent zich aan bij het Kapittel van Windesheim en kwam het kloosterleven weer op een hoger peil. Het grondbezit van het klooster was in het begin van de 16de eeuw 2300 pondemaat oftewel zo'n 882 hectare, het klooster had boerderijen in Akkrum, Jelsum en Wirdum. In het klooster waren ook gastenverblijven en een ziekenzaal, het vervulde dus een belangrijke functie in de streek.

In de 16de eeuw trad het verval op met de komst van de reformatie, er deden telkens minder mensen hun intrede. Als in 1572 de Opstand tegen Filips II in volle hevigheid uitbreekt, wordt ook het Hasker Convent daarvan een slachtoffer, tussen 1576 en 1579 wordt het verwoest; slechts de kerk van het klooster blijft gespaard en wordt in gebruik genomen als kerk voor de hervormden van Haskerdijken.

De kapel en alle kloosterbezittingen gingen over in handen van de Staten van Friesland, die kregen ook het beheer over de kerk en naderhand ook over de pastorie en het schoolhuis. Hoe de middeleeuwse kapel er heeft uitgezien is niet precies bekend, er zijn slechts een paar simpele tekeningen bewaard van een eenvoudig kapelletje met een dakruiter en een leien dak: in 1703 krijgt Johan Pytters van Gedeputeerde Staten de opdracht de kerk te voorzien van nieuwe leien.

In de Franse tijd (1795-1813) kwamen de bezittingen van de Friese Staten in handen van het Rijk, ze werden domeingood. Na de Franse tijd blijft deze situatie bestaan; toen de oude kapel bouwvallig was geworden drongen de gemeenteleden bij de Rijksdomeinen aan op herstel of op nieuwbouw. Pas in 1817 wordt hierover een besluit genomen: de oude kerk wordt gesloopt en vervangen door nieuwbouw.

In april 1818 is de nieuwe kerk klaar. Hij is gebouwd op de fundamenten van de oude kerk, heeft een driezijdige gesloten koor en op de westgevel is een eenvoudig torentje geplaatst met een ingesnoerde spits. Tegen de oostgevel wordt een eenvoudige preekstoel geplaatst en aan weerszijden van het middenpad worden rijen banken geplaatst. De kerk krijgt geen orgel.

De eenvoudige **preekstoel** dateert nog uit de bouwtijd; of er ook een doophek geweest is, valt niet meer na te gaan, op foto's uit 1959 is de huidige opstelling te zien, met aan weerszijden van de preekstoel twee moderne diakenbanken.

Bij de restauratie van 1994-1995 is een aantal banken verwijderd om de kerk meer gebruiksmogelijkheden te geven, de rest van de banken is gespaard. Men heeft toen ook de houten vloer verwijderd, waarbij de grijze **estriksen vloer** weer in het zicht is gebracht. In deze vloer liggen de **grafzerken** van een aantal predikanten uit de 17de en 18de eeuw. Verder heeft men bij die gelegenheid ook opgravingen verricht in de kerk, hierbij kwamen veel restanten van middeleeuwse geglazuurde plavuizen tevoorschijn uit de oude kapel. Met al die restanten heeft men het houten kruis gevuld dat op de noordmuur hangt.

De banken dateren nog uit de bouwtijd van de kerk. Verder bezit de kerk nog een **Statenbijbel** uit 1728 en een **boek voor de voorzanger** uit 1842. In de op de westgevel gebouwde toren hangt een in 1528 door Gerhardus van Wou en Jan ter Stege gegoten **klok**.

In 1934 zijn op het terrein ten zuiden van de kapel restanten aangetroffen van het oude klooster, een aantal van de vondsten wordt ook in de kerk bewaard.

Adres De Kapelle: De Kapellewei 6, 8468 MK Haskerdijken

L.K. van der Meer